

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح بند (الف) ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری»

مقدمه

طرح اصلاح بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۲۱ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول گردیده است. به موجب ماده واحده طرح فوق که با تغییراتی در کمیسیون اصلی به تصویب رسید، پیشنهاد شده است متن زیر به انتهای بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ افزوده شود: «ایثارگرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر برخوردارند نیز با داشتن مدرک کارشناسی مشمول حکم این ماده می‌باشند و می‌توانند تا سی و پنج سال خدمت نمایند».

بر اساس دلایل توجیهی طرح و با استناد به ماده (۱۸) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی، ماده (۲۱) قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور، ماده (۲۸) قانون جامع خدمت‌رسانی به ایثارگران و بند «الف» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، هدف از پیشنهاد این طرح، در نظر گرفتن و بهره‌مند کردن جانبازان و ایثارگران از پنج سال اشتغال بیشتر، مزاد بر سی سال خدمت و احتساب این زمان (۳۵ سال) در مستمری بازنشستگی عنوان شده است.

ارزیابی کارشناسی طرح

مسبق بر این، طرح استفساریه بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری (دوره نهم) در کمیسیون مطرح شد که بر اساس آن در پاسخ به سؤال؛ آیا امتیاز احتساب یک مقطع تحصیلی بالاتر برای مشمولان قوانین مربوط به ایثارگران نسبت به حکم بند «الف» ماده (۱۰۳) مبنی بر امکان ادامه خدمت تا ۳۵ سال قابل اعمال است یا خیر، پاسخ مثبت داده شد. همچنین در لایحه برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (بند «۱۲» ماده (۱۰۲)) پیشنهاد مشابهی به شرح مذکور (ایثارگرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر بهره‌مند می‌باشند. با داشتن مدرک کارشناسی مشمول بند «الف» ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری بوده و می‌توانند تا سی و پنج سال خدمت کنند) مصوب گردیده است و هم‌اینک در شورای نگهبان مطرح و در حال بررسی است. آنچه مشخص است، در ارتباط با طرح حاضر می‌توان چهار دسته ذینفع را تشخیص داد که در اعمال امتیاز حق افزایش سنوات اشتغال دخیل می‌باشند. این ذینفعان عبارتند از: ۱. فرد مشمول قانون (شاغل ایثارگر)، ۲. صندوق بازنشستگی فرد ایثارگر، ۳. سازمانی که ایثارگر در آن مشغول به کار است، ۴. جوانان جویای کار.

مخصوص سخن علمی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۰۰

شماره چاپ:

۳۸۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۱۰/۵

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفاتر: مطالعات اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۱۵۰-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۱۱/۹

بر همین اساس در ادامه به بررسی نقاط قوت و ضعف این طرح از دیدگاه ذینفعان پرداخته می‌شود.

نقاط قوت

- افزایش سنوات اشتغال برای جامعه هدف طرح، به‌عنوان یکی از ذینفعان؛ از این جهت که هم‌اکنون حقوق‌های بازنشستگی کفاف معیشت آنها را نداده، باقی‌ماندن این اشخاص در حالت اشتغال می‌تواند در جهت رفاه آنها مفید واقع شود. مضاف بر اینکه این موضوع برای ذینفع دیگر این طرح، یعنی صندوق بازنشستگی نیز بار مالی در بر نخواهد داشت. به نوعی می‌توان بیان کرد که این اقدام برای فرد شاغل ایثارگر و صندوق بیمه‌ای یک موقعیت برد- برد را به‌وجود خواهد آورد.

- از دیدگاه سازمانی که ایثارگر در آن مشغول به‌کار است، می‌توان گفت که یکی از منافع این طرح برای این سازمان، ایجاد زمینه لازم برای استفاده از تجربیات و مهارت‌های این دسته از افراد تا ۳۵ سال خدمت است.

نقاط ضعف

- با توجه به تأکید بندهای «۱» و «۲۰» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر استفاده از سرمایه‌های انسانی و علمی کشور و همچنین تولید ثروت از طریق بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد، به‌نظر می‌رسد شاخص مطرح شده در طرح پیشنهادی، متضمن تحقق این مفاد در سیاست‌های مذکور نیست و چه‌بسا این شائبه را ایجاد کند که این قانون نه در راستای استفاده بهینه از منابع انسانی که یک سیاست حمایتی در مورد ایثارگران است.

- نقطه ضعف این طرح برای سازمان محل استخدام ایثارگر، محروم شدن از انرژی و توان و خلاقیت نسل جوان و متخصص جامعه است. از سوی دیگر شاخص ارائه شده نمی‌تواند کفایت و تخصص افراد را برای حفظ در سازمان داشته باشد.

- اگر چه ماندن در وضعیت اشتغال در پنج سال مازاد، اختیاری است، اما منوط کردن حمایت‌ها از جانبازان و ایثارگران به اشتغال، با توجه به اینکه بخش زیادی از جامعه هدف این طرح از توان جسمی کافی برخوردار نبوده و نیازمند دریافت حمایت‌ها و خدمات بیشتری نسبت به افراد عادی جامعه هستند؛ می‌تواند مسئله‌ساز باشد.

- هر چند با وجود جمعیت بسیار زیاد بیکاران در کشور (نزدیک به ۱۲ میلیون نفر) بازنشسته شدن تعداد محدود جامعه ایثارگر نمی‌تواند معضل بیکاری را حل نماید اما باید این نکته را یادآور شد که در صورت تصویب این طرح تعداد کمی از نسل جوان و تربیت‌یافته دانشگاه‌های کشور از دستیابی به موقعیت‌های شغلی که بالقوه با بازنشسته شدن کارکنان فعلی آزاد می‌شود، باز می‌مانند.

- الزام دولت به استفاده ۵ سال بیشتر از ایثارگران و پرداخت حقوق به آنان شبیه مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی را دارد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

همانطور که در متن اشاره شد چهار ذینفع اصلی برای این طرح عبارتند از: فرد شاغل ایثارگر، سازمان محل اشتغال، صندوق بیمه‌ای و جامعه جوان جوایب کار. باید اشاره کرد که تصویب این طرح موقعیت برد- برد برای دو ذینفع شاغل ایثارگر و صندوق بیمه بازنشستگی رقم می‌زند. درخصوص سازمان محل اشتغال ایثارگر، اگرچه می‌توان گفت تصویب این طرح باعث ایجاد زمینه

برای بکارگیری تجربیات و مهارت‌های مشاغل ایثارگر می‌شود اما سازمان را از انرژی و تحرک جوانی نیروهای جدیدالاستخدام محروم می‌نماید. به این ترتیب است که به نظر می‌رسد تصویب این طرح برای ذینفع چهارم یعنی اشخاص جوان و جویای کار هیچگونه منفعتی را در نظر نگرفته است. ضمن اینکه معیار اعلامی طرح حاضر برای مشمول شدن فرد ایثارگر نیز از کفایت لازم برای تأیید متخصص بودن وی برخوردار نیست. در نتیجه نه تنها می‌تواند زمینه را برای حفظ افرادی فراهم کند که با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در خصوص بهره‌وری بالاتر سازمانی در تناقض است، بلکه توجه نکردن به منافع ذینفع چهارم نیز می‌تواند در تناقض با سیاست‌های کلی اشتغال قرار گیرد. علیهذا چون در بند «۱۲» ماده (۱۰۲) لایحه برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران حکم مشابهی در این خصوص به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و در شورای محترم نگهبان تحت بررسی است. بنابراین رجوع به حکم یاد شده (در صورت تصویب نهایی) ارجح است. هر چند به نظر می‌رسد طرح فعلی دارای بار مالی باشد و مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی نیز داشته باشد.

